

SJÓNARMÍÐ

Óli Jacobsen,
løgtingsmaður

»Stuðuk« til fiskivinnuna — ella hvat?

Seinastu tíðina hava ein rúgva av stuðulslogum til fiskivinnuna verið til viðgerðar og avgreiddar í tinginum. Um vit gera ein samandrætt av hesum lógum, so er talan um fylgjandi skipanir:

1. **Oljustudningur.** Hesin skal hækka úr 24 oyrum pr. litur til 54 oyrum. Men av hesum tekur landskassin eini 4 oyru inn aftur í nýggja 4% innflutningsgjaldinum, so veruligi stuðulin er 50 oyru. Hendan skipan kemur manningini til góðar fyrst og fremst á verksmíðjutrolarum og ísfiskalinubátum, har oljan er felagsútreiðsla. Hjá einum linubáti svarar hetta til eina óbeinleiðis prishækking uppá 11 oyru pr. kg., tá eitt linuskip nýtir 0,22 l av olju at veiða eitt kg. av fiski, og merkir hetta eina hækking uppá um 3%. Hjá ísfiskatrolarum merkir hesin stuðul um 25 oyru pr. kg. Roknað verður her við eini oljunýtslu uppá um hálvan litur pr. kg. fisk. Hetta fer beinleiðis til skipið tá ikki er talan um eina felagsútreiðslu.

2. **Agnstudningur** kemur bæði fólk og manning til góðar, tá her altíð er talan um eina felagsútreiðslu. Hesin skal hækka úr kr. 1,00 til kr. 1,50 og svarar hetta til ein óbeinleiðis prishækking uppá um 12 oyru pr. kg. ráfisk. Her er ein vissur skeivleiki, tá bert verður latin stuðul til agn keypt í Føroyum. Tí kemur hesin stuðul ikki langfaramonnum til góðar í tann mun teir mugu taka agn í útlandinum, men

verður hetta vónandi broytt.

3. **Rakstrarstudningur** Hetta er eitt nýtt navn fyri tann eigarastudning, sum varð avtikið í 1975. Og skal hann vera 5 oyru pr. kg. ráfisk bert til skipið. Í veruleikanum gevur hendan skipan bert skipinum 2 oyru eyka. Um hesi 5 oyru í staðin vórðu lögð beinleiðis omaná prisin, so fekk eitt trolskip álíka væl 3 av hesum 5 oyrum.

4. 15 oyru omaná prisin. Siðan varð skipað fyri, at ráfiskagrunnurin kom at hækka prisin sínar við 15 oyru pr. kg. omaná øll fiskasløg. Hetta skuldi svara til eina hækking uppá 5%, men hjá fiskimonnum verður hækkingin minni, tí viðbótin kemur at lækka við 1 ella 2 oyrum pr. kg. ráfisk av hesi hækking. T.v.s. at av sínum parti uppá 4 oyru av nevndu 15 oyrum, sum ein trolaramaður fær, missir hann í miðal 1,5 oyru ella triðingin. Fiskimannafelagið mælti til at læsa viðbótina fasta visandi til inntøkur fiskimanna, sum seinni verður komið til, men hetta hendi tí ikki.

5. 5 oyru vórðu lögð afturat teimum 5 oyrunum sum opnir bátar fáa sum endurgjald fyri oljustudning.

6. Skipað var fyri hægri **idnaðarfiskstudningi**. Hendan skal vera 12 oyru og skal avtrappast eftir føstum reglum. Sammett við gomlu skipanina kann nevast, at við núverandi prisi á hvitingsbróður uppá 37 oyru kg. fekk eftir gomlu skipanini 2 oyru,

meðan eftir nýggju skipanini fást 10,5 oyru, og skuldi hetta í ein vissan mun stimbra monnum til at halda áfram við hesi veiðu.

Allar omannevndu skipanir eru galdandi frá 15. august í ár til 31. januar næsta ár, og skulu tá koma fram meira fullfíggaðar ætlanir um hvussu skipast skal fyri á hesum øki.

Afturat nevndu uppskotum hevur tingið eisini framlengt bróðfeingissaltfiska- og flakastudningin sum eisini umfatar hemara og svartkalva. Hetta hevur verið gjørt eftir áheitan frá FF, og grundgevingin hevur verið at veiðan við saltfiskaskipum hevur yvirhøvur verið veri í ár enn í fjør. Upsi kemur undir nýggju lógini eisini at fáa studning, men bert sum eykastudning. T.v.s. at lógin um regluligan studning til saltfiskaveiðu ikki umfatar ups. Hetta hevur FF roynt at fáa broytt, men tó uttan úrslit.

Inntøkur fiskimanna

Fiskimannafelagið hevur í samband við hesa viðgerð og hesi uppskot gjørt upp inntøkurnar á feskfiskaskipum higartil í ár. Her verða bert nevndar daglønirnar. Hetta verður ikki heilt beint sammetingargrundarlag, tó sum kunnugt er munur á einum arbeiðsdegi á sjónum og so á landi. Men hetta gevur tó eina rættari mynd enn at sammeta árslønir, tí

ársinntøkan við einum skipi er ofta fyri 300 dagar og hetta kann ikki sammetast við ársinntøku á landi sum er fyri 230 arbeiðsdagar. Nevntast skal, at í dag er normaldagløn hjá arbeiðsmanni 311 kr., hjá handverkara 358 kr., og hjá almennum starvsmanni uttan útbúgving er endalønin kr. 409 um dagin.

Taka vit teir ymsu bólkarnar av feskfiskaskipum, so siggja vit at higartil í ár hevur daglønin við einum linubáti verið 334 kr. Hetta er ein beinleiðis afturgongd frá 1978, tá daglønin var kr. 360. Hetta hevur altíð verið tann bólkur sum hevur verið ringast fyri lönarlaga og higartil í ár er stóðan tiskil versnað.

Taka vit størri ísfiskatrolararnar (íslands-trolararnar), so hevur daglønin higartil í ár verið kr. 595. Hetta er ein hækking frá 1978, tá hon var kr. 504. Men tá íslandsveiðan er av, plaga miðaltølini at falla nakað aftur.

Taka vit teir miðalstóru ísfiskatrolararnar verður myndin aftur ein onnur. Her hevur daglønin í 1979 verið kr. 461, og er hetta ein munandi lækking í mun til 1978, tá daglønin var kr. 522.

Táð hevur mangan verið havt á máli, og tað serliga í samband við hendan skipabólkin, at tað er heilt órimligt, at manningin skal hava so ovurhonds stórar inntøkur, meðan skipini ikki klára seg. Og mælt hevur verið til broyting í sáttmálanum so manningartururin kom at minka. Hetta kann bert avvisast, og um hugt verður eftir veruligum miðalinntøkunum, so siggja vit, at tær als ikki eru so serstakliga høg, sum tað er loypt út í orð.

Fiskiparturin pr. dag liggur bert eitt vet omanfyri tær lægstu lönirnar á landi, og tað kann ikki á nakran hátt sigast at vera nøkur órimlig inntøka hesir menn fáa.

Fyri aðrar veiðihættir eru tøl fyri fiskimannainntøkum ikki til skjals enn, men tølina fyri 1978 visa eina hækking, t.d. uppá 11% hjá rækjumonnum og 16% hjá kraftblokkamonnum, so her verður eisini neyðugt við tiltøkum fyri at tryggja hesum monnum t.d. móti inntøkuniðurgongd. Hetta kann t.d. verða gjørt við hægri minstuløn ella skattalætta.

Er talan um studning?

Allar nevndu lógir hava verið kallaðar studningslógir, og tað er heldur ikki sørt fyri, at allar

Útreiðslurnar eru:	
Ráfiskur tils.	65 oyru
— kemur aftur í landskassan sum toll/skatt	15 50 oyru
Oljustudningur	11
— kemur aftur í landskassan	2 9
Prisviðbót	16
— kemur aftur í landskassan	8 8
Agnstudningur	12
— kemur aftur í landskassan	3 9
Rakstrarstudningur	5
Tilsamans umleið	81 oyru

Men tað sum sama kg. leggur eftir seg til samfelagið er:

Hýrur til manning	um 1,25
Arbeiðsløn	um 1,00
Skiftisavlop til flakavirkir	um 0,70
Annað (útgerð, bankar, tryggingar v.m.)	um 0,30 kr. 3,25

Sum tað sæst rindar samfelagið eini 80 oyru til hetta kg. av fiski, meðan tað beinleiðis í fyrsta umfari leggur eftir seg til samfelagið kr. 3,25.

Hóast hesi tøl bert eru leiðbeinandi so visa tey í hvussu er, at tað er eingin ivi um, at tað »loysir« seg hjá samfelagnum at stuðla fiskivinnuni.

Og tí er hetta nakað, sum kemur øllum samfelagsborgarum til góðar, og tí eigur eingin ivi at vera um, at tá sansar at, um tað so er av uttanfrá komandi útreiðslum ella minkandi inntøkum, so má hetta vera nakað sum øll eiga at bera byrðarnar av.

Óli Jacobsen

